
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

osnovna načela, nivoi i principi

-
- pojam zz,
 - razvoj konceptualnih okvira zz,
 - savremene strategije zz

Definicija

Zdravstvena zaštita je sve ono što jedna država ili društvo (zajednica) u celini, kao i zdravstvena služba posebno, čine da zaštite i poboljšaju zdravlje svoga stanovništva

Važno je razlikovati:

- Teoretski koncept ZZ i iz njega proistekle nivoe i mere ZZ
- Organizacioni koncept ZZ i nivoe organizacije zdravstvenih službi u sistemu ZZ
- Koncept finansiranja ZZ i pojam osnovne zdravstvene zaštite

SVAKO IMA PRAVO NA ZAŠTITU SVOG FIZIČKOG I PSIHIČKOG ZDRAVLJA (Ustav R.Srbije)

CILJEVI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE - IZBEĆI:

- SMRT (DEATH)
- BOLEST (DISEASE)
- NESPOSOBNOST (DISABILITY)
- NEUGODNOST (DISCOMFORT)
- NEZADOVOLJSTVO(DISSATISFACTION)

NAČELA I PRINCIPI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

OPŠTI DRUŠTVENI PRINCIPI:

- PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU ZA SVE
- PLANSKI RAZVOJ ZDRAVSTVENE ZAŠTITE
- UZAJAMNOST I SOLIDARNOST

OPŠTI PRINCIPI ZDRAVSTVENE DELATNOSTI

- **JEDINSTVENOST**- u praksi sve mere
- **SVEOBUH VATNOST**- obuhvatanje celokupnog stanovništva
- **DOSTUPNOST**- teritorijalno približavanje stanovništva službi
- **KONTINUITET**- briga za zdravlje kroz celi život
- **PRISTUPAČNOST**- ekonomska, kulturna, ...
- **NAUČNI PRILAZ U ORGANIZACIJI**
- **STRUČNO USAVRŠAVANJE**

SPECIFIČNI PRINCIPI

- **ADEKVATNOST**- služba odgovara potrebama stanovništva
 - **EFEKTIVNOST**- manje ulaganja, a veća uspešnost
 - **EFIKASNOST**- za najmanje moguće vremena
 - **PRIMENA TEHNOLOŠKIH DOSTIGNUĆA** - sve što omogućava bolji rad u zdravstvu (timski rad, oprema itd)
-

MEĐUSEKTORSKA SARADNJA

ZDRAVSTVENI SEKTOR

- OPŠTA MEDICINA
- PEDIJARIJA
- ŠKOLSKA MEDICINA
- STOMATOLOGIJA
- HIGIJENSKO-EPIDEMIOLOŠKA
DELATNOST
- POLIVALENTNA PATRONAŽNA
SLUZBA
- HITNA POMOĆ

VANZDRAVSTVENI SEKTOR

- POJEDINAC
- PORODICA
- OPŠTINA
- RADNA ORGANIZACIJA
- ŠKOLA
- SOCIJALNA ZAŠTITA
- CRVENI KRST

- SPORTSKA DRUŠTVA
- DRUGA UDRUŽENJA I KLUBOVI
- PRIVATNI SEKTOR
- HUMANITARNE ORGANIZACIJE
- DOBROVOLJNI RAD

5 nivoa mera i aktivnosti zdravstvene zaštite

1. **Unapređenje i očuvanje zdravlja**
2. **Sprečavanje i suzbijanje bolesti**
3. **Rano otkrivanje oboljenja**
4. **Lečenje oboljenja**
5. **Rehabilitacija**

Osnovni principi u organizaciji zdravstvene zaštite

- Sveobuhvatnost
- Kontinuitet
- Adekvatnost
- Dostupnost
- Pristupačnost
- Preventivni pristup u radu
- Poštovanje prioriteta
- Timski rad
- Efikasnost
- Efektivnost

Nivoi zdravstvene zaštite

**Tercijarna
(visokospecijalizovana bolnička)**

1- 5%

Sekundarna (bolnička)

10-20%

**Primarna zdravstvena zaštita
(ambulantno-poliklinička, vanbolnička)**

80-85%

**Prvi kontakt pacijenata i lekara
Zdravstveni sektor i ostali u zajednici
(škole, poljoprivreda, industrija, sport,
crkva, organi vlasti)**

Zdrav način života, zdrava životna sredina

3 nivoa prevencije po Levelu i Klarku

- **Primarna prevencija – period pre nastanka oboljenja (1 i 2)**
- **Sekundarna prevencija – period asimptomatske i simptomatske bolesti (3 i 4)**
- **Tercijarna prevencija – period nakon bolesti (5)**

Osnovne karakteristike organizacije savremenih zz

Zdravstvena zaštita se organizuje u okviru zdravstvenog sistema jedne države i regulisana je zakonom

- timski rad
 - regionalizacija – piramidalna organizacija ustanova, opreme i kadrova koji opslužuju definisanu populaciju
-

Konferencije SZO važne za redefinisiranje teoretskog i organizacionog koncepta zz

- Alma Ata, 1978.
- Otava, 1986.
- Džakarta, 1997.

Koncept primarne zdravstvene zaštite

Neophodna zdravstvena zaštita zasnovana na praktičnim, naučnim i društveno prihvatljivim metodama i tehnologijama, koja je dostupna svim pojedincima i porodicama u zajednici uz njihovo puno učešće u skladu sa troškovima koje država i zajednica mogu da ponesu

Osnovni principi unapređenja zdravlja kroz pzz

- Učešće pojedinca i zajednice u zz
- Intersektorska saradnja i partnerstvo u zz
- Decentralizacija – organizacija i upravljanje zz na nivou lokalne zajednice
- Prevencija bolesti, unapređenje zdravlja i integrisana zaštita
- Socijalna pravda i jednakost

5 vrsta aktivnosti u okviru koncepta promocije zdravlja

- Stvaranje zdrave javne politike
- Stvaranje zdrave životne sredine (socioekološki pristup zdravlju)
- Ojačavanje aktivnosti zajednice u zz
- Razvijanje ličnih sposobnosti i veština očuvanja zdravlja
- Reorjentisanje zdravstvenih službi ka konceptu promocije zdravlja

Moralni i ekonomski aspekti zdravlja

- **Društvena odgovornost za zdravlje**
- **Potreba za povećanim ulaganjem u zdravlje**
- **Uključivanje većeg broja aktera na različitim nivoima u zajedničkim aktivnostima za unapređenje zdravlja**
- **Osnaživanje zajednice i pojedinca**
- **Obezbeđivanje infrastrukture za promociju zdravlja**

ZDRAVLJE

“Zdravlje je osnovno ljudsko pravo i neophodni uslov za socijalni i ekonomski razvoj.”

iz Deklaracije o očuvanju i unapređenju zdravlja za 21. vek, Džakarta 1997.
